

ԲԻԻՉԱՆԻ ԹՕՓԱԼՆԱՆ

Փ Ա Ր Ի Ձ

1936

891-99

թ-83

ԱՐԵՒԱԿԱԼ

Սպիտակ Գրադարան-ին
Արքիեպիսկոպոսին

Արքիեպիսկոպոսին

« Ընդ երեկոյս հանդիպեն յարեւել,
անաւանդել եղիցի ուրախութիւն »:

■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ |

ԲԻԻԶԱՄԻ ԹՕՓԱԼԵԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԼԻ

Հրախաղութիւն (Բանաւոր)
Կայէնի Որդիք (Արձակ էջեր)

10634-21

Այս գրքէն տպագրուած են սակաւաթիւ օրինակներ միայն:
Զարդանակարներ եւ տպագրութիւն՝ հեղինակին ձեռնով:

891.99
P-83

Երկայի մեծ, հեւացող գընացքն ահա կը հնչէ
կեանքի թափին վրայ հըգօր -
Սարսըռանքէն գալիքի դափնիներուն հըրեղէն
կը բարձրանայ երգ մը խոր ...

Ու տենդերու մէջ այրող թաւալումներն օրերուն
կը գալարեն սիրտս իրենց բոցին վըրայ գալարուող.
Կը թըրուփէ ան հիմակ, պողպատի ո'յծ մը անհուն:

Երկաթէ ձե՛նք մը կամֆի՝ ֆակատագրին վըրայ մութ-
պէտք է շարժել անվարան —

մրնահարե՛լ, մտրակել

ընկրկումի ամէն փորձ ...

Վըստահութեամբ յառաջել ֆամբաներէն հոսանուտ ...

— Պիտի իյնաս ... ո՛ր, ի՛նչ փոյթ,

քերելըս այս ֆամբուն վրայ՝

աչֆերուդ մէջ շանք մը խոր ...

— Բայց պէտք է տա՛լ հեւք մը դեռ ,

պէտք է յանձնել բարձունքին

յաղթութեան երգն ահաւոր:

ըւագներէն, ձայներէն խորածըծե՛լ տենդն հիմա...

ու բազմութեանց մարդկային ըզզալ սարսուռն արնաֆամ —

Մըտերմանալ սա վայրագ աչֆերու սեղմ ցատումին,

Միջոցին մէջ արձակե՛լ հոգիիդ քափն անուպայ ...

... Հսկայական քաթն արդէն ֆակատագրին վնասկան
կըրանիքեայ ամբարտակն իր կը ցըցէ դէմ առ դէմ
հոգիներուն մեր ամբողջ, օրերուն մեր հեւքին վրայ ...

×

Երակներու արնախայտ պրկումի ճի՛շն է հիմա...

Բազմահազար զարկերու դղրդումներ միակամ,

Բազմահազար ֆլունքներ ապառաժին կողմ անհաս

կըտոր կըտոր կը նետեն անջըրպետի մըքութեան ...

Հարուածներու համահունչ արշաւն հոգիս կ'ողողէ

դիւցազնական բրտութեամբ .

Միլիոններու ճիգն հիմա զարկերակիս մէջն է գոռ:

Հակատաքաց ծառանա՛լ զանգուածիդ դէմ փշրւած,

Վստահութեամբ ձայնարկե՛լ, ձայներու հետ բիւրաւոր .

— Հակատագի՛ր, Ե՛ս եմ, արդ՝ յաղթահարեալ դուդ բա՛ց ...

Ե՛Ս ԵՄ ԱՆՉ,
ԴՊԻՈՒԴ ԲԱ՛Ց...

Երիբական պատկերներ — տեղատարափ ձայներու ...
անդրաշխարհեան կեանքներու կը լսեմ ձայնն հոգւոյս մէջ
կռիակահեղց տարերփի կը սարսըռայ կողմ յանկարծ
ու աշխարհէ դէպի աշխարհ նետուող բոցեր կը բրթուան
.

Ջուրերու մութ կանաչին եղերական կա՛նչն ահա —
կռիակներն արդ գանկիս տակ կը կազմեն նոր ջրվէժներ
ու փրփրերալս վազներու լուսասիւններ կը յառնեն ...

Գերիբական բազուկներ լուռ կը ցնցեն մարմինս իմ ...
Դղըրդացող բազուկներ
կը հեղեղեն, կը բանան մըտածումիս պալատներն
յորդահոսան տարրերու :

Միջերկրակա՛ն այգային,
Տըւած եմ կուրծփս այգուն մէջ բազմադարեան ձայներուդ
մոլորեցումին սրբազան ...

Ու կեանքն իմ մէջ կը յորդի ... ու բիրաւոր նայեաղներ
կը վառեն ջահը լուսէ սահմաններուդ փայլ առ փայլ ..
Ու մահէն կեանք բարձրացող, ընդարձակուող պայփարի
անհուն գիծեր հոգիիս կը նետեն ցոլփ ու խաւար
ու աստուածներ պարտըւած :

Տըւած եմ կուրծփս այգային, բազմադարեան ձայներուդ,
Միջերկրակա՛ն այգային,

Ես, հեռաւոր ու մըռայլ ընդերքներուդ խորասույգ՝
պիտի կառչիմ ժայռերուդ,
սպառեմ տենդն օրերուս

Մինչեւ որ խոր հոգեկան յաղթանակիս իմ ներքին
նառագայթներն արձակուին անկարելի բարձրութեանց ... :

ՉԱՅՆԵՐ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՄԷՋ

չֆերով կոյր, մոլորած
ու տրտմութեամբ ահաւոր
էյֆելն ահա կ'ամփոփէ ստեղնաշարն օրերուն ...:

Հոգիներուն վըրայ մութ անակընկալ ձայնարկում
լոյսի բեւեր
լայնածիր
խաչածեւոյ նըշաններ ...

Ու պատերուն վըրայ լայն լոյսէ աչֆեր կը բացուին:
Ծառուղիներ կը դողան կառֆերուն տակ բեռնաւոր:

Կին մը պառաւ կը խնդայ ադամանդին մէջ
իր կեղծ հոգին ամբողջ պարփակած,
ու կանաչ կայծ մը միայն բիբերուն մէջ
արձակուող ...

Հոգիներու դողացող հաղորդական կայանին
թելերն հիմա կը հնչեն —

Տարօրինակ ձայներ կան ...

Հեռուներէն ու մօտէն՝ արձագանգներ ու սիրէն:

Հագարաւոր մըղոններ՝ սըլացֆին մէջ իրենց լայն
անդրատլանտեան նաւերու դղրդիւններ հեռաւոր

Կոյր, խելագար բազմութեանց ֆայլերուն հետ բարձրացող
պղնձագոյն համանուագ մըն է հնչող հոգիս արդ՝
հսկայական հայելի հայեացքներու խորատանջ:

×

Իերը ցո'ւնց են, դաժան —
Օրերն արթուն ուժանակ ...
Հայեացքներու շլմորուն բաղխումին տակ կը դառնան
օրերն անհուն սլաքներ ...

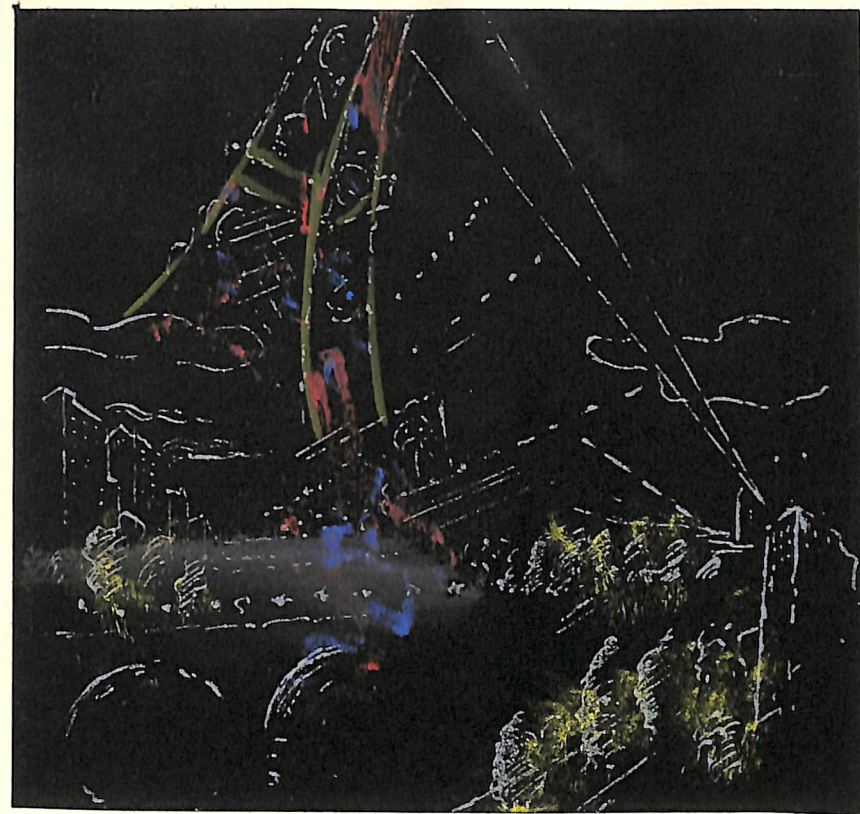
Ու հայեացքներ՝ որ կը զգան
սարսըռանքն այս
օրերուն ...

Արեւմուտէն արեւելք — տարածութիւն մը հրսկայ
անքելն իր մէջ կ'ամփոփէ՝
գերք բռնունց մը խնամար
ու կը ցանէ հոգիի դաշտերուն մէջ անուշայ ...
Ու դեռ ահա ամբոյսներ
որ կը դառնան խելագար ու կապտըւած հեւքերով
ու ապրելու շնորհին համար ի գուր կը հայցեն
հացի փշրանք ու ժրպիտ ...

Գանկերու տակ արնագարկ
— Բեւեռներէն սառցապատ մինչեւ գիծերն այրեցեալ —
մշտակոծ շունչ մը հիմա
կը քափանցի ուտիւնքէն նստազայքի ֆաղցրութեամբ:
Արեւմուտէն արեւելք — տարածութիւնն այս հսկայ
կը ծառանայ ու դժնէ մղձաւանջի մը պէս լայն
ժանիքներով կը խնդայ ...

Լազը
հրդեհ մը գուցէ
պիտի կայծերն իր նետէ
գանկերուն մէջ այս անցնող բազմութեանց
խուլ ու գինով.

Վազը
սարսուռ մը ահաւոր
պիտի յառնէ
արդէն
նոր:

հռաւոր ու մօտակայ
աշխարհներէն հեռագրը ող
խողվի մէջ,
կ'առաջանան
օրերն հսկայ:

Հազար ձայներ՝ կը ծառանան
ու անսահման պատերու տակ
քափառական ուժեր
մոլար
կուգան ման:

Կեանք մը՝ անվերջ ու անըսկիզբ՝
հսկայական թրթռացում --
Կեանքն անվերջ
տենդ, հեւացո՛ւմ:

Աշխարհացոյց տախտակներու վրայ գիշեր
կապարեայ մութ ծանրութիւններ
պիտի կարծես կը քին իյնան
հոգիներու բեռին վրայ ...:

Ու երկնաքեր հսկաներու
ֆրֆիջն հիմա սադայէլեան
շատ հեռաւոր արեւու վրայ
կատաղօրէն իր մարմինը խածատող
կենդանիի նըման կու լայ ...:

Եւ խածատող մոլուցքին մէջ իրենց դաժան
ծեր բանակներ՝ ըսպառագէն
անկերպարան
հոգիներու վրայ
կ'իշխեն:

Ու մինչ արդէն բոց մը դաժան,
հորիզոնէ հորիզոն
կը տարածէ
երիտասարդ թեւերն իր ...

Ու շմարած ակնարկին տակ ժամանակի,
դարը հուժկու
կը կերտէ դէմքը նոր օրերու ...

Որովհետեւ
ապրելու մեծ հերոսութիւնն
ուղեղներու մէջ կը կաթէ
ծանրամարմին ու կապարեայ
պատգամը իր :

Որովհետեւ
մըկաններու տակ մարդկային՝
կաշկանդուած ու յորձանուտ
արեան գունդերն անյագօրէն կը պահանջեն
շարժ ու պոռթկում ...:

Ու ծայրայեղ մթնոլորտի շնչող գերին,
աշխարհներէն արձագանգող ձայներու մէջ
իր սեփական ձայնը կարծես
կ'ուզէ այլեւս ձերբազատել:

Վերածնունդ հորիզոնէն
ապառաժի ու երկաթի հետ շաղախուած
միլիոններու բռնեցֆ-ձեռքեր
կը բարեւե՛ն, կը բարեւե՛ն:

Ու ո՛վ է որ պիտի ընկթկէր
ծառանալէ՝
դիմագրաւելու ֆայլերն այս ծանր
առուրան
եւ հեռաւոր ու մօտակայ
եղբայրներուն իր բարձրացող
բազմութեան հետ
իր պողպատէ դնդերներով,
ու անայլայլ՝
սլաֆներու ակնարկին պէս
մխրնուելէ՝
կեանքի խորքին ...:

1932

10634-2

ԱՊԱԳԱՅ ՄԱՐԴՈՒՆ

Բշալոյսներէն ապրըած ու խոր
ու աննախընթաց տառապանքներու երկունքէն ծընած
ն'ւժ ըստեղծագործ:

Դո՛ւն, որ ամբողջ երակներուդ արիւնով
մաքառումով հերոսական,
իմաստութեամբ չափահաս
պիտի կրնաս յաղթանակէ յաղթանակ տանիլ քեզ,
անջրպետի այս անհուն տարածութեան մէջէն նոր
պիտի ահա ընդունիս յառաջացող օրերն այս.

Ու տիրական նայուածքիդ,
աչքերուդ շեշտ լուսարձակին հարուածէն
մշուշն արդէն կը պատուի ...

Մոլեգնութիւնն ամբոյսներուն արդէն գուսպ
նտքերուդ տակ գեղեցկօրէն կը ցանէ
կերտումներու հեւք մը նոր:

Ու այսօր կան խորունկ վիշտեր
աղաղակներ ու երկունքի մեծավերջ ճիւղ,
-- մեծածընունդ արեւագալ ...:

(Ո՛ր, փոքր յոյգեր եւ ըզզայնիկ տխրութիւններ
քննաշրջիկ քերթողներու
որ ձանձրախտն ու կանացի տողերէ
կը տառապիք մեծ ցաւով ...
Ու քութակներ՝ արեւադարձ ու լայնաբիւր
ծաղիկներու գաղջ շուփին տակ
որոնացող ողորմելի պատմութիւններ ...)

Ո՛ր, նըպուռներ փոքրամարմին,
ձեր քիթեղէ երգի սուլոցն յաւերժօրէն
կը խարտոցէ ուղեղներու յառաջացող ժամերն ամէն...
Պէտք է, պէ՛տք է այլեւս լռել
ու չափել այս անչափելի ձեր փոքրութեան
սահմաններն:...

Որովհետեւ ես կը տեսնեմ անայլայլ
գեղեցկութիւնն արժէքներու արժէքին,
անժխտելի, մակատագրակա՛ն աւետումն
ապագայի գերմարդուն ...

Արեւագալ ...

Միայնութեան մէջ կանգնած,
հսկայական շառայլն ահա կը նետուի
այս բարձունքէն կատարեալ
փաղափներուն ու բազմութեանց վրայ գորշ:

Համատարած միջոցին մէջ դէմքն անոր
կը բարձրանայ ...

ու մարդկային արիւնաքամ ամբոյսին
որպէս աստուած երիտասարդ
կը նետէ իր պատգամն ահա,
իմաստութիւնն իր բոլոր ...:

Ըստեղծագործ, անժխտելի պայքարի
տարերքն հիմա գուպարատենչ կը կանգնին
քու առջիդ,
Արեւագալ ...

ու մաքրագործ հեղեղիդ դէմ ո՛չ մէկ ուժ
եւ ո՛չ մէկ քեւ՝ որ ճնշէ իր ծանրութեամբ
քու յաղթութիւնդ անայլայլ ...:

Ե Ր Կ Ի Ր Ն Ե Ր

Հոս՝ արեւի ոսկեգոծումն անարատ
կը պարուրէ, լուռ կ'այրէ քարերն հսկայ ճակատին
միջնաբերդին Հալէպի :

Գետնատարած միջոցէն վեր՝ լայնօրէն
այրող բոցեր հեռաւոր,
ու անդրադարձ ճառագայթ՝
հոգիներուն մէր կը բանան յաւերժակա՛ն կեանք մը խոր :

Մտի՛ր ու լուռ՝
հսկայական կամարէն այս դռներուն
աստղն ուղեղիդ բարձրացո՛ւր
բարձունքներուն առասպելին մարդկութեան ... :

Համբաներէն բազմանիւղ
դարերն այստեղ կ'ամփոփեն անապատներ ու լեռներ
մարդկային շունչ հեւացող, բազմութիւններ անկայան :

Համբաներէն բազմագոյն
կեանքի նորոգ տարածութիւն մը հիմա
կ'անցնի ինչպէս հազարամեակ մ'երկարող :

Հազարամեայ տարածութիւն մը անձանօթ
կը հեղեղէ որմափակերն այսօր ալ
ու կիսափուլ խռոջներէն աչքեր խոր
կը հսկեն դեռ աղեղն իրենց պրկելով ... :

Հողմեր անսանձ ու վայրի, լարերու վրայ տարածուն,
անապատի ծովերէն կը յարուցեն ալիքներ
ու ղօղանջներ յամբընքաց ...

Անապատի ծովն ահա ... ու տարիներն ահաւոր,
անհետացած ըստուերներն մարդկային գորշ ձեւերու ...
Մարդկային գորշ ձեւերու փոքորկավար անցքը դեռ ...
Քաղաքն ահա, խուլ ու խոր ...
հարթաֆանդակ ապառաժ, ու փոշիի, արեւի բարկ շփոթումն ...
.

... խելապըտոյտ բարձրութեան հազիւ աչքերդ հետեւին
կուգան յանկարծ տեսիլներ, արծուաքեւի շառաչիւն
ու դիւթախաղ անհունի բիրերուդ մէջ թրթրոյալ ...

Ու փշրուած ճակատէն դիտարանին երկնասլաց
ճառագայթներ կ'իյնան վար ու միավանկ հնչիւններ ...

Ու միայնակ՝ միջոցին մէջ, ես հիմա
հանդիսատես՝ ունկնդիր տիեզերքի ձայներուն
մինչ ձեռքերուս կը թափին դարերու շունչն ու փոշին
կամարներէն կենդանի,
ուր օձադրոշմ ֆանդակներ արաբական տառերու
կը փաթթըլին համբոյրով՝ բերդաբընակ օձերուն,
ուր՝ մուք բռներ կը ստանան կենդանութիւն
կը դողան՝ իմաստալից ու խրթին լուրքեամբ,
ու ֆարերէն արձանագիր, անկիւններէն փոշեպատ
դեռ կը շարժին էջ առ էջ դիմաստուերներ յաղթական:

×

Հագարամեայ միջոցներ բաղխեցան այս դռներու
դղրդագող զանգուածին,
ու ոտքիդ տակ դողացող այս ֆարերը ապրեցան
անյիշատակ դարերու գեղեցկութիւն ու սարսափ ...
Եփրատի ձայնը երբեմն ու փրփուրներն հեւացող
նժոյգներուն ֆաջատրոփ,
ու կիլիկեան իշխաններու սլացումն
ու Հեթումի ձայնը դեռ ...

Լսե՛նք այստեղ, ծանրանիստ մուրներն հիմա կը դարբենն
պատմութեան էջ, արիւնի հեֆեաթ, ֆանդակ առ ֆանդակ ...
Ու տակաւին խելայեղ՝ արեւահար ռազմիկներ
կուրգերն իրենց կը շարժեն դարերուն դէմ յաւիտեան ...:

ՊԱՍԼ ՊԷՔ

ընածոր մարմարներու մէջ ահա —
ուր աստուածներ լուսածին
իշխանութիւն տարածեցին լիաբուն —
Բարձրը, բա՛րձրը ու դէպի վեր
հսկայական պարին վրայ փայլերուն
Մենք -- խելայեղ,
հերարձակ ...

վեր

դէպի

ու

բարձրը

Այստեղ --

այս լայնանիստ խարխիւներէն

դարերը լուռ,
դարերն անչափ
հեռագրական հեւքով ծածուկ
բոցավառում, լո՛յս կը բաշխեն ...:

Բաց երկնքի պայծառութեան մէջ փարած
թեւակարկառ սիւներու
հսկայական խորհուրդին
փանդակուող ...

Մենք

պատմութեան տեսիլներով ու տենդով
այս հովերուն մէջ կը գգանք
օրերու ճայնն

ու անհունի

ու քաւալող տիեզերքի հաղորդութիւնն ...:

միւս կողմից ուր մշակուած խորհուրդներն ու սկզբնական խորհուրդներն

Այստեղ —

դեռ գոյներ,
փրկատակներու հոգիին վրայ
դողացող ժեսքեր,
բառեր հըրագեղ,
անծանօթ նըւազ
ու քափահարող թռչունի ըստուեր ...:

Հօ՛յ, վարերէն
բարտիներ
իբեց ըսկիին երկարած վեր
պարիսպներէն,
բառերուն պէս Նարեկացուն
հոգիներուն կը մատուցեն
տարօրինակ հաղորդութի՛ւն
դանդաղութեամբ,
սարսըռալէն:

.

Ու մըտածումիս ելեփտըրական
պարփակումին մէջ
հեռաւոր բոցեր ...

Ու հորիզոնի փռչիին վըրայ
ինքնաշարժերու անհանդարտ ու գոռ
երկաթէ՛ հոգին
կը քափահարեն տենդը ներկայի
խելագարօրէն ...:

Եւ աշխարհի ուղիներէն,
ժամանակի անպարագիր բարձրութենէն
ու հեռաւոր հոգիներու կայաններէն
ռատիօ - ձայներ
կուգան այստեղ՝ կազմելու մեծ

Հ ա մ ա դ ր ու թ իւն —

.

Մեր շուրջ ահա
փաթերու մէջ բուսնող խոտին
նորաբողբոջ --
հագարամեայ մարմարին, --
նառագայթին արեւափառ,
մշտանորոգ այս կեանքին
պիրկ, անբաժան նակատագրով համադրական
ես կը ձայնեմ աստուածներուն
(որ կը տեսն այս մեծութեան մէջ ապառաժ,
սուրիական այս բոցավառ դաշտերուն
այս սահմանին բարձրութեան
ու փարացած առիւծներու քաթերուն
վըրայ այսօր) ներկայի հետ
բարձրադաղակ
ես կը ձայնեմ —

Ողջո՛յն, ողջո՛յն ...

Եր լուսաբաղձ հոգիներուն
ձայնն է — լսենք, եկուր,
եկո՛ւր ...

այս գիշերուան մէջ հեւացող
որպէս սարսուռ
եւ որպէս լուռ զգայնութիւն:

Անծանօթ դող մը հիմա
ու փոթորիկ մ'հերարձակ,

Համբաներէն հեռաւոր ու վայրերէն քառաքեւ,
կ'արձագանգեն տրոփիւններն հողմավար
ծնող կեանքի, գերահրգօր եւ մահուան:

Եկո՛ւր, եկո՛ւր ...

փոսփորային լուսութեան թելերուն տակ ըլլանք
լուռ

մտերմութիւն աստղակուռ...

ու լայնաթել անջրպետի
մտնենք ահիւ սահմանէն ներս հոգիներուն
ուր կը յառնեն
դիմաստութիւններ դիւցազնական
ու ժրպիտներ արիւնող ...

Ու միառմի տենդեր ու գոյն
կը բռնկին, կը լեցան
մեր հոգիի աչքերուն,
մեր դողացող էութեան :

Ու՛ վերադարձ դէպի պայծառ ժամը մեր
հոգիներուն ...
ու դաշնակի կաթիլներուն տարածուն
մտերմութեան ու թրթռացող տափութեան ...

Ու տեսիլներ՝

մեր մանկական աչքերուն
երջանկութի՛ւն մը պարգեւել
գերիւրական այս ժամուն
ու կարենալ խաւարին մէջ ընդունիլ

Անբիծ շո՛ղ մը — վառող երազ
մեր լուսաբաղձ աչքերուն ...:

ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վառող խորհուրդ ու արքունիքին
սրտերուն մէջ մեր խոնարհ,

պահը խորունկ հե՛ւք մըն է դեռ
մեր էութեան մէջ կաթող

ու երկարող նուագն անեղծ լուսեան՝
յամբաշարժ պար, ցայգահանդէս տարածուող
ծովուն վըրայ ներքնաշխարհին մեր ...:

կախարդ ժամը երեկոյեան տարածեց
ոսկեքիթեռ կայծեր հազար՝
լուսապըսակ փառքին համար մեր սիրոյն
Ու բուրումներ վարդաշրշիւն ...

Երկու հոգի ... բացուող երազ
ցայգահանդէսի շատրունին շուրջ,
եւ հաղորդական այս խորհուրդին մէջ՝ մինակ:

(Անծանօթ ձեռք մը կարծես
ըստեղնաշարն աստղերուն
վերածեց խոր համանուագի ալիքներուն) :

Խաղ մը ներմակ, արծաթագօծ,
ձայներ հազար, համատարած:

— Արձանացած լուռ՝ ու խոնարհ ունկնդրենք
մեր սրտերու համանուագն
ու մեր ներքին խորախորհուրդ ալիքներուն
նիքմը կազմենք...:

Տիեզերքը մե՛նք եսք հիմա,
այնքա՛ն փոքրիկ կծկըտած
ու այնքան մե՛ծ ու ծաւալուն ...:

Յաւը կրծող ու դառնութեան շեշտը միայն
եղերերգի հնչիւններով մեր մէջ կանչող ...

Կեա՛նքը, կեա՛նքը — տենչալի հուր,
այրող քընար ու կոտտացող տաւառհնչիւն...
Կեա՛նքը հըրաշք...

Եւ իրարու հոգիներուն խորքերէն ներս
երկու հոգի՝ հաղորդական
կը նշմարենք ընդելուզումն ալիքներուն
տանջանքի եւ երանութեան:

Երկու հոգի — բացուող երազ
տիեզերքի աչքերուն ...:

ՍԷՐ

Ըլլալ նուագ՝ համատարած ու քրթռուն
Սէ՛ր անհուն,
ու քափանցիլ ամէն ինչի մէջ սիրով...
ու մեղմութեամբ մըտերմանալ շրջապատող հոգիներուն,
սրտերու մէջ լուսարձագանգ
Ըլլալ գերագոյն համադրութիւն :

Ըլլա՛լ ընկեր, ու բարեկամ, մըտերի՛մ,
փոքրիկ հծծիւն, վարդագունակ քարմութիւն,
գրկող համբո՛յր, փետրատուող վա՛րդ մը տրտում...
Նրջանկութեան քեւին վրայ հրկիզուող
լուսնաթիթե՛ռ Ըլլալ սիրով անճնագոհ...

Ու վերածնիլ, Ըլլալ մանուկ յուսալի,
առլի, առլի՛,
ու խորհուրդով լուսագարդել մեռնող ժամերն...

Ըլլալ նուագ, համատարած ու քրթռուն...:

ԵՐԵԿՈՅ

Խոր, հոգիէ արտաբերուած սիրելի
Անուն մ'աղուոր Ըլլար կարծես երեկոն,
Բոյրի անձրե՛ւ մը, դողացող յայգերու
Հեւք մը միայն ու համբոյրի լուսատօն...
Յանկալի դող՝ ու քրքմանոյ՜ տրտմութիւն
Միջոցին մէջ համանըագ մը խորունկ ...
Գեղուհիի աչքերուն մէջ ցոլացող
Աղապատանք ու անսահման պաշտամունք:

Ու լոյսերու բըռնկումի վայրկեանն է —
Մեր սրտերու հեւքին վրայ անպատում
Թեւատարած խենթութիւննե՛ր հրդեհուող ...

Համբոյրի հո՛ւրն Ըլլար կարծես երեկոն ...
Բոցավառ երգ մեր էութեան մէջ տրտում:

ՄԻ՝ ԱՅԼԱՅԼԻՐ ...

Մի՛ ալլալիր ... ու թող երազն օրրէ քեզ ...
Մինչ իրական, սա երկաթէ կեանքն արդէն
Քունքերուդ մէջ մրհախարուող ներկայ է ...
Հըրամայէ՛, թող սահմանները քանդէ՛ն ...

Արքեցութիւնն, ա՛հ, տեւական դարձընել ...
— Արքեցութիւնն յաւիտենի՛ վերածուէր ... —
Գիտեմ դառն է դեռ ըսպասել ու կարծել,
Երկաթագիր մինչ կը հնչեն խուլ ձայներ ...

Ապարանքներ կառուցանող զերթ հըսկայ՝
Ես կ'ըմբռնեմ գաղտնիքն հոգւոյս, տե՛նդը տաք
Որ մէկ օրէն միւսը կրնայ վերածել
Հըրաշակերտն իր աւերի գետնատակ ... :

— Լուռ երագե՛լ ու ըմբռնել կարենալ
Կեանքն յորդահոս իր մեկնումին մէջ ահեղ ...
Կշուքաւոր արքեցութեան գընացքով
Կապտե՛լ բաշէն ժամանակին խելայեղ ... :

Մեծ արքեցո՛ղ, ձիւքենիներ՛ր նակատիդ ...

ԳԻՇԵՐՆ ՀՍԿԱՅ ...

Գիշերն հսկայ
Բիբերուս տակ
Զգայնութիւն մըն է նոր,
Ու արիւնոտ երկնքին վրայ տարածուող
Տրտմութիւն ...

Ու մտքիս մէջ ճագի կշռոյթն հեռաւոր
Ծաղրանըկար յաղթական
Կը փորագրէ լոյսէ աչքեր
մըտածումներ դողահար ,
ուղիներէն հագարաչք
անցնող յիմար յորձանքներ ...

Ահա կարմիր այս դռնէն ներս
այս սրահին մէջ պայծառ
— լոյսի հրդեհ :
Ունայնութիւնն իր պարտութիւնը կ'ողբայ :

Լա՛ւ է վայրկեան մ'այստեղ լուռ
Խորասուզուիլ անկարելի բոցերու մէջ, սրտերու
Իջնել խորունկն հիւանդագին էութեան —
Իջնել ամփո՛փ, մտազար ...

×

Ու դէմ առ դէմ քու ներդաշնակ ձեւերուդ
ու արծաթեայ ծիծաղիդ մէջ խելագար
Բշուառութիւնս իր մերկ մարմինն կը սարսէ
սարսափով, խոր դառնութեամբ :

(Սակայն, ո՛վ դուռն ...

Պէտք է թաղել այս տրամուրդինն ահաւոր ...

Գեղեցկուհին կրնայ ըմպել տակաւին

սրտիդ սարսուռն արնաքամ ...)

Պէտք է լըռել ու մեղմօրէն ծիծաղիլ,

ըմպե՛լ, ըմպե՛լ, մինչ բաժակները փշրին,

ու արիւնոտ լոյսերու տակ տարածուող

հոգիներու

այս գեղեցիկ ողբերգութիւնը շնչել ...

*Il est le nu, il est le rien
mais il a l'âme formidable.*

(L'homme)

A. Bourdelle

Մարդ մը.

անցաւ շուֆի պէս. շուֆերու մէջ ու անձայն:

Կը հեկեկա՞ր. կը խնդա՞ր ...

Հո՛ւն է. վայրի: Երկար սոյլ ու մըքութեան ասղընտում:

Հեկեկումներ վիրաւոր կը ծակեն սիրտն այս մութին:

Հոգիներու ու մտքի գիտակցութեան մէջ դարձող

խոշոր ժեսդեր, մարմիններ կը քաւալին ... դէպի ո՞ւր ...

Ստուերամարդն հեռացաւ — ցնորակո՞ծ, հերարձակ ...

Պիտի կրնա՞յ գտնել շունչ մ'իր տենդաւառ հոգիին

Ու վերադարձ մը որ տայ խաղաղութիւն իր 'նամբուն :

Մոլորակէ մոլորակ արձագանգող ձայնի պէս

Մինչեւ որ ա՛լ գտնէ ինք հակատագիրն իր կեանքին

Մինչեւ որ դուռն անձանօթ երանութեան բացուի ա՛լ ...

Կը հաւատամ որ անոր հոգին ըլլայ անսահման

հառագայթի եւ հանուր ձայներու օրկ մը հսկայ,

երջանկանա՛յ շունչն անոր խաղաղ սլարին մէջ մահուան :

ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆՆ
ԱՐՏԱՍՈՒԵՑ . . .

 եղեցկութիւնն արտասուեց . . .
կամարներուն տակ լուսէ
աղանիներ ձիւնաքոյր մերմակութիւն կը ցանեն :
Հանդիսական լոռութիւն մ'աստղերէն վար կը հոսի
մարմարներուն վըրայ խուլ սարսըռալու սառնօրէն :

Գեղեցկութիւնն արտասուեց . . .
Թախանձագին ձայներով
հեռուներէն աւասիկ մեծ տրտմութիւն մը անյոյս
ու ահաւոր ծաղրանքով կեա՛նք, կեա՛նք որ կ'անցնի
իր սողացող ստուերով, ունայնութեամբ սրտայոյզ :
... Բոլոր ձայները ծիծղուն, պաշտամունքի ժպիտներն
ահաւասիկ հեռացան...

Հայելիին մէջ լուսնին
կը դիտես դէմքդ ազագուն, աստուածներէն քողոքում
ու մմլըւող հնձանէն աչքերուդ՝ լուռ կը փամուխ
բոլոր յոյզերն հոգիիդ, բոլոր երգերն անաւարտ...

Հայելիին մէջ լուսնին փշրուած դէմքդ ազագուն
երազ մը համր ու տրտում, ողբերգութիւն անսահման :

ԸՆԿԵՐՈՋ ՄԸ

*... Car le plus lourd fardeau,
C'est d'exister sans vivre...*

V. Hugo

Երիտասարդ ըլլալ ու խենթ, խանդավառ,
յաւէտ սանձել փոքորկացող տենչն հոգւոյդ,
ու հայեացքիդ անկարելի անձկութիւնն
հեռաւորի հորիզոնին տալ ի գուր . . .

Կուրծքին համար սա հեռաւոր ֆու երկրիդ
ափերուդ մէջ գրկելու տենչն ունենալ,
եւ հոգւոյդ մէջ խեղդել պատկերն ու ժըպիտ
Նըշանըման հայեացքներու քարմութեանց . . .

Նետե՛լ, նետե՛լ սանձուած քռիչքդ հոգեկան
կայծփարերու կայծկըլտումին անդրադարձ,
եւ ըսպասել, եւ ըսպասել վատութեամբ . . .

Ու մինչ արդէն դուն անձիդ մէջ կատաղած՝
կը գալարուիս, վայրագութեա՛մբ կը դողաս
ու լուռ կ'անցնիս մեծ տրտմութեանըդ մէջէն՝
սիրտըդ փշրած փարերուն վրայ անձկութեան . . .

*Le dernier poète ne mourra qu'avec
le dernier homme.*

Sigmund Freud

Բազմագունեան երանգապակ՝
Ներքնանրկարն հոգիիդ
Ուրկէ, ահա, պիտի ծագի՝
Օրերուդ երգը վընիտ :

Նայուածքդ մերկ է դեռ հիմա,
Երիտասարդ ու պայծառ,
Կ'արձագանգէ հոգւոյդ վըրայ
Կայծկըլտացող ամէն բառ ...

Կը ծիծաղի՜ս, կը դողդըղա՜ս,
Բայց մանուկ ես ու անմե՜ղ.
Քառսի՜ մէջ, ու դեռ անկազմ,
Օտարական ամէն տեղ ...

... Ու պիտի գայ օրը դաժան
Եւ աչքերուդ շըլմորուն
Պիտի յանկարծ կեանքը բանայ
Իր դէմքը պիտի ու խորունկ :

Պիտի փնտռես ձայներուդ մէջ
Ինքնամփոփում ու խորհուրդ
Բարձրասըլաց տեսողութեամբ
Գտնես բարձունքն օրերուդ :

Ու մերկացած գեղեցկութիւն՝
Պիտի հագնիս իմ հոգիս,
Պիտի ճանչնաս որպէս անհուն
Անհունութեա՛նըս մէջ զիս ...:

Դեռ ժամը չէ, դեռ ժամը չէ ...
Զըգեմք դառնան գոյգերը պար՝
Իրենց քրքում բերկրութեան մէջ ...

Անգիտակից ակունքներէ
Փոքրիկ ու հեզ ալիքներով
Յուզումն հիմա պիտի հնչէ ...

Թող քեւերուս աղեղին մէջ
Մարմինդ ըլլայ կապտըւած գոյն՝
Եւ խորանարդ մարմարներէ
Ծընող քերթուած արեւամոյն :

Ու պըրռնգէ մարմինդ ահա
Տարերքի մէջ հանդիսական
Պարզ մերկութեամբը քող խայտայ ...

Օ՛ր գոյներու եւ ջուրերու
Տօնական պարն ինչո՛ւ լըքել ...
Սա ծիծաղկոտ բազմութեան մէջ
Թո՛ղ դեռ լոգնալ ու դեռ ըմպել :

Դեռ ժամը չէ, դեռ ժամը չէ ...
Ծովուն վըրայ ջահե՛ր իյնան,
Թող արիւնի՛ն ու արքեման
Մինչ մեկնումի ժամը հնչէ ... :

ՊՈՒԼՈՆԵՒ ԱՆՏԱՌ

Ժամերուն հետ առագաստներն իջան ծով ...
Ու սուգուեցա՛ն, ու սուգուեցան այս ժամուն ...
Ժըխորներէն անդին հըսկայ բազմութեանց
Ապրող երազ՝ աներկրային ու անհուն :

Արդ՝ լռութիւն ... ու լռութեան մէջ աչքեր,
Բազմապատիկ աչքեր կարծես կը փրփին
Խորքին վրայ գերերկրային գիշերուան ...

— Ո՛ր, կարենալ յուզումն հոգւոյդ հաղորդել —
Քիչ բառերով, նոյն իսկ եւ ոչ մէկ բառով,
Ահ՛, ինչպէ՛ս տալ ... Բիբերուդ ցո՛լքը միայն
Պիտի կրնայ խաւարն ընել լոյսի ծով :

... Ժամերուն հետ պիտի մեկնի՛ն յամբարար,
Կանաչութեան հրնուանին, ապրող ծառերն այս ...
— Հոգիս այդպէս ամայացած ի՛նչ անտառ ...

Բանութիւն վայրահոս
Երջանկութիւն յաւերժական
Երաժշտական խորունկ այս ժամուն :

Նախ՝ ԼՈՒՈՒԹԻԻՆ :

Ժամերը՝ բացուող այս անդունդին մէջ
Հըրաշէկ ու գերերկրային լուսարձակներ են
Ու հեռաւոր քամիներու ձայներով

Համանուագ :

Հեռուններէն

սըլսըլացող, մե՛ղմ, նրբերանգ
միաձայնի շեշտ մը վըտիտ
պաղատագին
սրտէ ի սիրտ ...

Ու խորհուրդի մըռայլ խորքին վըրայ բացուող՝
Հըրեշտակներ յամբաշարժ
աննիւթական ձեւերու մէջ կը դառնան
պա՛ր մը կարծես անեզրական ...

Ձայնի երիզ մը արնագոյն
երկարածիզ —
տարիներէն եղերական՝

Կը համբուրէ յանկարծ հոգիս պաղատագին
(Եղբա՛յր, եղբա՛յր ... իմ կորուսեալ սիրելի ...)

Ծովերու լայն հոգին ահա
Դողդողաճայն
Կը բանայ իր հեւքը անհուն
Հեծկըլտացող հոգիներուն ...

Ու կռիակներ բազմափրփուր
անձանօթի կանչերով ...

Բազմամբոյս ձեռքեր՝ իրենց քշուառութիւնը երկարած
դէպի երկինք,
Կը հեկեկան ձայնափողերու հռնդիւններով ...

Ու բազմամբոյս հոգիներու այս շարքին
Հոգիս փարած լուռ յայտնութիւն գալարուող :

×

Թաւջութերու սիրտը պատռող խաղերն ահա
Կը պարուրուին մթնոլորտի վեհութեան մէջ ,
Համայնաշունչ ողբերգութեամբ ...
Անկապակից , դողդողացող բառերով

Կը բարձրանան հռնդիւններ խուլ
ձայնափողերու :

Լոյսեր անձանօթ , լոյսե՛ր բազմագոյն ...
Լոյսերու կանչ ...

Խմբերգ հեռաւոր –
Ուր երգը խունկ է սրբազան
ու հազարաթերթ ծաղկեթաժակ բուրումնայեղ
Բուրվա՛ռ գերերկրային ...

Հսկայական քնարը բարձունքին վրայ սրտերու ...

Գերերկրային այս վայրկեանին հետ նոյնանա՛լ –
Նայուածքիդ մէջ անվերջօրէն ընդգրկել գայն
Ու բարձրանալ պատուանդանին այս հոյակապ
Նրաժշտական աստուածներու

Եւ անսահման ժամանակին հետ նորոգուող
Ըլլալ գո՛հ ...

Երանութիւն վայրահոս ...

Ես տեսայ ձեզ ...

Երբ տակաւին աղապատանքն էիք դուք

մեզմ՝ պարուրող մանկական հեւքս

անձկութեամբ

ու ապաւէն գիտակցութեանս առաջին

երազային գոյութեան :

Ու պահ մ'ահա

այգիներու արեւին,

ողկոյգներու հայլիներուն մէջ ամբան,

պատանիի աչքերուն մէջ նկարուող

գեղեցկութեանց գեղեցկութիւնն էիք դուք ...

Ու դեռ երբեմն՝

դուք գալարուող արեան բո'ց,

սիրակարկառ քարմութի'ն,

հեզ փակագիծ ու միացման նառագայթ ...

Ես տեսայ ձեզ ... ո՛ր բազուկներ առնագեղ,

մանգաղներու փայլատակման մէջ իշխա'ն

ստեղծագործ —

աշխատանքի հերքիւլէսեան առասպել,

սուսերակիր, վահանաւոր, մշտաբո'ւն ...

ջահակիր ուժ ու պրկում:

Ու տեսայ ձեզ .. (կեանքը դաժան է այսպէս)

ոսկորացայտ ու ջրդապիրկ բազմութիւնն

տարերային ձեր ձեւին

բարկութեւնէ ու ցասումէ դողացող ...

հրգօր պոռկում, ջախջախուած ուժ,

աստուածներու պատուանդանին բարձրացող

պահա'նջ

Քերեւըս մեծ, մեծագոյն ... :

ԱԶԳԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՍԱ ՄԱՐԴՈՑ

Հանապազորդ ծարաւի կ'երկարի օրն հանապազ ...

Թեւերն ահա կը քափին յոգնաքալիծ ժամերու

Մարմիններուն վրայ գորշ մեքենական դառնութեամբ:

Մշտատեւ հե'ւք մը փաղցի՝ բըջիջներուն մարդկային

Սարսափելի ծիծաղով կը վառէ դող ու սարսուռ ...

Աստուածութի'ն, որ միակ ու գերագո'յն ինքնիշխան՝

Կը մխըրնէ փաղցրութեամբ հրէ քաթերն ամենուր ...

Աչքերուն մէջ սա մարդո՞ղ ու բազմութեանց այս գինով

Կը կայծկըլտայ փաղցն հիմա հանոյճներու եւ մարմնի.

Եղբայր եղբօր դէմ կ'իյնայ արիւնակոծ աչքերով :

Իյնալ մինչեւ դուռն յետին քշուառութեան հոգեկան

Ի'նչ փոյթ ու թող ուռնանայ աղբերու մէջ մարմինն այս

Ու միայն քէ հասնի'լ հոն՝ յագեցումին, մոռացման ...

Ա'լ կ'ուրանամք ամէն բան, — փեղի՛ մեր գոհն արնակալ,

Դո'ւն որ գիտես մեզմէ դուրս արհամարհել ամէն բան

Գերագոյն տէր, ո' հանոյճ, փառաւորեա'լ ու օրհնեալ:

Ո՛Վ, ՍՈՒՏ ...

Համարտութեան չափ դու մեծ՝ ցաւերու պէս իրական,
Կը կերակրեմ ես քեզմով խօլարշաւ վազքն օրերուս.
Ու ժամերու ոգեւար կոտտացումին վըրայ քեզ
Կը պարուրեմ քաղցրօրէն՝ սպեղանի համաբոյժ ...

Ըլլայի՛ր կեանքն իսկ հոգւոյս, կարենայի՛ր նոյնանալ
Ներքին հըրէշ իմ անձին ու խըլէի՛ր ինձմէ գիւ...:
Ողբերգական աչքերուդ դիւքանքին տակ կատարեալ
Ըլլար պատրանքն իմ հոգւոյս, հանդարտէ՛ր հեւքն արիւնիս...

Հոգիս հիմակ ա՛լ յանձնած կախարդանքին աչքերուդ
Կ'ըլլամ քեզմով մարդերու երջանկագոյնը կարծես՝
Ձերբազատեալ իր բոլոր դառնութենէն հոսանուտ...

Միայն թէ... ա՛լ, վերջապէս, կարենայի ես իմ մէջ
Խեղդել այս զարկն ահաւոր, գիտակցութեան մը ներքին
Որ կը քանդէ հիմն ի վեր, կը քանդէ՛ շէնքն երազին...

ՄԹՈՒԹԻԻՆ

ԵՐԵԿՈՆԵՐ

Ամպերը լացին : Ուրախութիւններ՝ փերք փերք մեղքւած .
Քաղաքին վըրայ երկինք մը փըլող :
Օրը՝ տարածամ : Կը խորասուզուին կայմեր քեւաբաց ... :

« Ի՞նչ տարօրինակ է աշխարհն » հիմա կը մտածէ մութ-
Կամուրջի մը տակ կծկըտող ըստուերն ...:
Ու կը ֆրֆրջա՛ն հագար ալիքներ դէմքին օրերուդ ...

— Դեռ քանի՛ ըստուեր պիտի երերան ու տարրալուծուին
Քառսին վըրայ հեւացող կեանքիդ,
Դեռ քանի՛ կանչող հըրաւերներու ձայնն յանձնես հովին ...

ԾԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ուսերէդ վա՛ր առ, նետէ՛ ծանրութիւնը դարերու .
Կ'ըսէ ներքին ձայն մը քեզ — գուցէ կատակ մը ներքին —
Այս որքա՛ն օր, որքա՛ն կեանք, չապրեաժ որքա՛ն արեւ
Կոխտեցիր՝ անծանօթ ու անգիտակ կոչումիդ...

Կենդանութիւնն աչքերուդ սարսափելի՛ է այսօր...
Կ'ուզե՞ս որ չարխը դառնայ ու հասցընէ քեզ կրկին
Սահմաններուն մանկութեան ու երազիդ փերուն...

Դաշունահար ու մեռնող ժամերը քեզ կը ցնցեն
Այսօր, ընդոստ կը բանա՛ն բըջիջներուդ վըրայ ծեր
Զըյագեցող ցանկութեանց շողարձակում մը կարծես...

Ու ծանրը ձեռքը բաղդին, հոգիիդ մէջ, հեզօրէն
Պիտի սակայն ա՛լ կոփէ՛ ապառաժի շերտը սա...:

— Գուցէ անկէ անցորդներ իմաստութի՛ւն մը կապտեն:

ԾԱՆՐ ԺԱՍ

Ներքնաշխարհէս անծանօթ քերաստութիւնք կը քալեն
Փոքորկալար ջուրերու հայելիներ ինչպէս խոր ...
Ես մինակ եմ ու հազար, միլիոններու մէջ երկնող՝
Ես միաւոր գերագոյն, կեդրոնաճիգ կէ՛տ մը նոր:

Ու անծանօթ հոգիներ գալարումին վրայ հանուր
Իրենց սրտին կը հեղուն բորբ բաժակներն ու կուլան ...
Հոն՝ կամուրջներ մըքսափօղ կը ծալլելին սարսուռով
Ու դառնակոծ խնդութեամբ կը պարեն դողը մահուան:

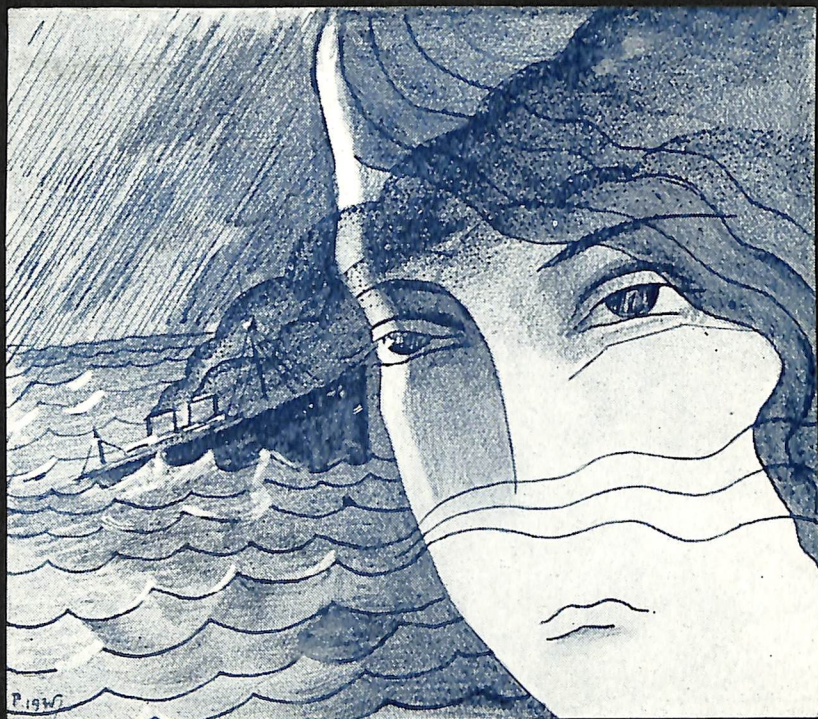
Բեռնաւոր կառք մըն ես դուն՝ հանգրըւանէ հանգրըւաց
Տանող խաւարն իր ընդհարշ, հըպարտութեամբ ու սիրով,
Ներքին կեանքով մը վայրագ, գիտակցութեամբ մը դաժան:

Հանգրըւաններն հեռաւոր՝ միա՛կ յոյսերն այս ֆամբուն ... —
Ու մէկ յոյսէ դէպի նոր յոյսերու լուռ մեկնումն այս՝
Ընթացող կեանքդ է ամբողջ, փակատագրիդ ե՛րբն արքուն...:

— Մութ է, ըսիր, չը կա'յ լոյս... եւ ես ուղին չեմ նանչնար ...
Տարածութեան մը դիմաց անհունօրէն լայնացող՝
Գուցէ մանո՛ւկ էիր դեռ, ու միամիտ ու տըկար ...

Հեռուն հովեր կ'ռոնային, փոքորիկներ՝, ուրակա՛ն,
Հեռուն՝ խաւարն իր ափին մէջ կը խեղդէր ամէն լոյս,
Մագիլներով գիշատող բիբերուդ մէջ կուգար ման ...

Դողդըղացիր : Պայթեցա՛ն մոլորակներ յեղակարծ,
Անջըբայետի մէջ հոգւոյդ հիմնայատակ ֆանդումներ ...
Արտասուայեղ կագերու անհուն աշխարհ մը բացուած ...:

ՄԵԿՆՈՒՄ ԱՆՎԵՐԱԴԱՐՁ

Եթէ բացուէր ծովսն հիմա հորիզոնէն ա՛լ ընդմիշտ,
Ազդարար սոյլն անձկութեամբ եթէ ձայներ վերջապէս,
Մեքենաներն առնէին արագութեան չորրորդ նիշ
Ու թաւալէր հոգեկան ժամն անողոք հոգիէս ...

Գիտեմ՝ դուն մութ ու տրտում, ալիքներէն ընկլուզուած
Անդրաշխարհեան նայուածքով պիտի փնտռէիր կէտ մը դեռ,
Ու դեռ անշարժ փարափին ամայութեան վըրայ թաց
Պիտի յանկարծ դողայիր...ու բազմութիւն մը փրկէր...

Սակայն, պէ՛տք էր ծիծաղով ու անտարբեր խնդութեամբ
Վայրկեանն իջնէր մեր վըրայ ու լըռութեամբ տարածուէր ...
Մեզ բաժանող միջոցն այս վերջնական հունն ըլլար մեր:

...Նաւանդկարն աչքերուդ ալեկոծման մէջ սակայն
Արդէն կ'իջնէ անդունդին ու հոն յանկարծ կը տեսնես
Բարձրագոյն կէտ մը եղած, աղապակո՛ղ **S. O. S !**

ՍՓԻՆՔՍ

Շուրջըդ փոշի, շուրջըդ ֆար, անապատի մենութիւն
Ու տօթակէզ արձագանգ նըպուռներու ձանձրութեան ...
Ուղեւորներ հեռաւոր, կարաւաններ գալարուող ...
Հորիզոնի բարձրութեան կանգնած ըստուերդ անսահման :

Ընդերքիդ հուրն անծանօթ բաւիղներէդ հագարան
Պիտի կարծես դուրս ժայթքի մոգական մէկ հարուածով .
Սակայն դարերն՝ ակընթարթ, հագարամեակ միջոցներ
Թաթերուդ տակ որպէս որս՝ կ'ըլլան վայրկեան, նի՛չ մը լոկ ...

Կը խըլըրտին շուրջդ ահա — բազմապատի՛կ բազմութիւն —
Անկերպարան շարժումներ, գաղափարներ անմեկին
Մինչ նակատիդ պատերէն կը թափը մեծ լըռութիւնն ...

Մինչ նակատիդ պատերէն ի՛նչ երազներ թեւաբաց
Անպատասխան բեկուեցաւ ու թաղուեցան աւազին,
Ահաւասիկ հոգի՛ս ալ, նայուածքիդ դէմ արդ կանգնած ...:

ՎԱՂՈՐԴԱՅՆ

Ու մըքութեան մէջ հիմա ես հսկողն եմ խստադէմ,
Մըռայլ՝ ինչպէս դէմքը մեր տառապանքին երկաթէ .
Բարձրացուցած աչքերուս աղեղն ահա ես կ'ուղղեմ
Ճամբաներուն ուրկէ յաղթ պիտի անցնի կամքը մեր :

Թաւալգըլոր շարժերու ու մեկնումի ազդարար
Նրիվարներ հոգիէս կը վըրընջեն անհամբեր,
Հոս՝ բանակներ փաղցարշաւ, հորիզոններ տենդահար
Նաւարին մէջ՝ կը շարժին, կը պրկըւին, կը լեման ...

— Հիմա լոյսեր հըրացայտ ուղեղներէն կը ժայթքին,
Բազմապատիկ կը նետուին միլիոններու հոգւոյն մէջ :
... Գիշերը բո՛րբ է հիմա, — այգահանդէսն է արդէն ...

Ցըցած ահա դէպի վեր, որպէս խոյանք տենդալար,
Բազուկներուս ու ձայնիս ազդանըշանն անդրադարձ,
Ես կը փախեմ գոհուելու յաղթանակի մը համար :

ԱՌԱՍՊԵԼ

1.

Գիշերը՝ վրձուկ մըն է հոս,
արձայական դաշտերու դռներուն մօտ դողացող՝
չարագուշակ ուրուական...:

Արձայական պալատի սիւներէն
միջոցին մէջ կ'իյնան շիթեր կարմրագոյն
թռչուններու նրբիրան:

Դահլիճներէն մարմարէ
գինովութիւն մը կարմիր տենդացընոր կը նետուի ...
ու պուրակներ՝ կը դառնան խըշըրտացող բազմութեամբ
ցըցուած անհուն նիզակներ
գիշերային գունդերու:

Դահլիճէն բոց մը հեւքի
հորիզոնին մօտակայ
կը թռի:

2.

Ո՛ր, Սպումէ...

— Ո՛չ մէկ հայեացք կամ մէկ ոյժ
պիտի կրնայ պարփակել
այս մերկութիւնն անձրեւին տակ լոյսերուն
ու թեւերու աղեղումն օճագալար հեշտութեան ...

Ո՛ր, նըւադուն հեւքին տակ երաժշտական կայծերու
լուսածընունդ մարմինն այս —
բո՛ց մը վառող արծաթի
գըլուխ գործոց
մեծ ֆերքուած :

Հայեացքին մէջ արփային
լիալուսինը սառած
կը ձիւնէ ձայն մը խորունկ
տարտամութիւն ու սարսափ ...
Կը վերանայ, կը վառի՛
արփայական դէմքը սա...

Պարը սարսուռ մըն է հոն ու մարմնացեալ հեշտութիւն
գինովցընող՝ հիասքանչ Հերովդիադան այս գիշեր,
Պարը սարսուռ մըն է խոր ու կայծերու շատրըւան
բազմաբուրեան օծութիւն.
պարը վերջին, գերագոյն
կարապի երգ մը միայն ...

3.

Ըմբոստացող ու դժխեմ ձայներ հոգւոյն մէջ անոր
պիտի հնչեն, քանդակեն
արիւնի երգ մ'աղեկէզ :

— Գերագոյն իդճը այստեղ պիտի այսօր սարսըռայ ...
Շրթներն անոր հըրատապ
պարպեն մեծ կիրքն ու լացող
գերագոյն իդճը հիմա :

— Ըմբոստացող ու դժխեմ պիտի տամ տենչս արիւնոտ .
երիտասարդ մարգարէ...
կը նուիրեմ մարմնիս բոցն ու հոգիիս հեւքը քեզ...

... Մարգարէին հեռասպառ
արիւնքաթաւ շրթներուն վըրայ բառեր...
լուռ...
սառած :

Մագերէն սաթ ու գանգուր,
թարթիչներէն կը ծորին
անապատի վայրի մեղր,
գեղեցկութիւն ու երագ...

4.

Լիալուսինը մարած աշխարհ մըն է
ու լացող ու շառագոյն դիմագիծ ...

... Գերագոյն իդօը հիմա այսպէս արդէն կատարուած՝
արժայադո՛ւստր արժենի,
սփռէ՛ արձանն ուսերուդ
հըրամայող սուրին տակ
 հըպարտութեա՛մբ,
 հեշտութեամբ :

« ԵՐԶԱՆԿՈՒԹԵԱՆ »

Անծանօթներ իրարու, քշնամինե՛ր գուգընթաց
Լուռ՝ ֆեզի հետ կը փայենք ողբերգութեան մը ճամբան .
Մինչ հեզնական քրֆիչիդ կը լսեմ ձայնն՝ անդրադարձ ...

Անկարելի՛, որ հայցեմ իմ մերկութեանս համար գուր ,
Զի ես իսպառ կը մերժեմ ամէն շընորհ ու խնդրանք ,
Յւ օրերու հեղեղին կը նետեմ ձայնս հոսանուտ :

Ո՛չ աղաչանք , ո՛չ սարսուռ , հաղորդական ո՛չ մէկ բառ .
Միայն տենդով սեփական ընդունիլ բոցն հըրակէզ
Ու բարձրանալ հոգիի ապառաժներն առապար :

Գուցէ դժուա՛ր է մեկնումն ու արշան այս՝ խենթութիւն , —
Լա՛ւ է սակայն մագըլցիլ դէպի բարձրերը ներքին ,
Լա՛ւ է մեկնիլ վնռական միակութեամբ գերագոյն ...

... Ու արդէն ինձ կը ժպտի՛ս ... Ի՛նչ նուիրում սրտաբաց ...
Կը մօտենամ արդ ֆեզի , դժբաղդութեամբ յաղթական , —
Ես՝ աննըկուն հոգիով ու հեզնութեա՛մբ փռ դիմաց :

Զ Ե Ր Բ Ա Զ Ա Տ Ո Ի Մ

Իբրեւ հոգիներն այժմ՝ առասպելական
խորութեան մը մէջ՝ յուսահատութեամբ
ընկղմին մեր շուրջ,
եւ աշնանային անհանգստութեան մը դաշտանը կարն
իւր տըրտփիւնին, տենդահարումին
մէջ պարփակէ մեզ...

Գիտեմ, որ մեր մէջ ու մեզմով գեղուն,
պիտի բարձրանան բիրաւոր ձայներ —
դաշտանը կարի սարսըռնումներուն
եւ ընդհանրական քափահարումի
բոլոր ուրիշներուն հետ...

Մե՛նք, տառապեցանք կեանքով մ'ահաւոր ...
Մեր ուղեղին մէջ վառեց պատգամն իւր
Լիւսիֆերն ահեղ ...

Մենք՝ տառապեցանք կեանքով մ'ահաւոր
Եւ հովերու մեծ շաշումին յանձնած՝
եւ երկաթէ խուլ շարժերու՝ հոգին մեր յաղթահարեալ :

Ո՛ր Գլուտիա,
կայմերը բաց են... կայմերն ըսպիտակ
ներկայի տենդին...
Բանաստեղծութիւնն է այստեղ ներկայ ...:

Քաղաքներէն թող ծըխանեն՝ անցնին
ու տարերէն մութ,
հոգեկան խեղդուած աշխարհներէն մեր —

Օ՛ր, պիտի այլեւս տենդահար հոգին մեր ձերբագատենք:
Ու փոշեթաքաւ մեր ոտներն անշեղ՝
իրականութեան այս ապառաժին
իրենց վերջին, մե՛ծ գըրոհն արձակեն ...

Բայց, լըսէ՛,
վերջին յաղթահարումը ծանր է ու դաժան
իրականութեան այս ապառաժին ...

Եւ ֆաղաֆներն այս, այս գետերն անգոյն՝
(որ կը կրծոտեն արդ հիմերն անոնց),
եւ ծառուղիներն այս
պիտի սարսըռան ու արձագանգեն ներկայութիւնը
փոթորիկներու:

Եւ մեծ առաւօտն եւ այգն ուշացող՝
կը թաւալի ա՛լ հորիզոններէն ...
Արշալոյսի մը ներկայութեանն եմք:

Եւ կ'ըսեմ, — պիտի տենդահար հոգին մեր վերածընի
հազար գոյներով ու երազներու մեծ գինովութեամբ
գո՛ւ ու արնախայտ ...

Ո՛ր Գլուտիա,
կայմերը բա՛ց են, կայմերն ըսպիտակ
ներկայի տենդին ...

Կապտըւած վագրի նայուածքը հերիք մ'ընրենս օդին...

Կայմերը բաց են, կայմերն արշաւին.
Հորիզոնն ի գուր չէ որ կը բացուի ...

Եւ մեր բունքներուն զարկն աւելի հեշտ կը դառնայ արդէն
նոր արշաւներու լոյսէ աւիշով :

— Ու մետաղներու պաղուքեան մէջ այս
Օ՛ տափուքի՛նը նայուածքիդ հըգօր՝
աչքերուս մէջ՝ հո՛ւր,
եւ նոր հունձներու դաշտ մը տարփային ...:

— Ամբոխներուն հետ, ամբոխներէն վեր
եւ անստուգութեան բոլոր դռներուն
եւ աշնանային անհանգըստութեան դաշտերուն վըրայ
պիտի տիրէ եւ տարածուի՛ ահա՝
նառագայթով շեշտ եւ մե՛ր իսկ կեանքով՝

յեղակարծօրէն՝ շո՛ւնչը յաղթութեան :

ՀՆՁԵՑԻՔ

Հընչեցէ՛ք, հընչեցէ՛ք, հընչեցէ՛ք ...
Բարձրանան մինչեւ նոր աշխարհներ,
Անջըլպետն անսահման ճեղքելով
Բարձրանա՛ն դոփիւններ ու աւեր ...:

Հընչեցէ՛ք, առաւօտն յաղթական
Իր քեւերն արձակէ մինչեւ որ,
Ելեկտրա-կեդրոններ կազմուած՝
Համադրեն շարժումներն անշատուող :

Գործը լա՛յն է, անհուն ու անմար .
Հոգեկան միութի՛ւն մը խորունկ —
Ու վաղուան բարձրացող բազմութեան
Մարմիններն ահա մեր՝ պատուանդա՛ն :

« ՀԱՅԻՆ ԵՐԳԸ »

Եկաւ, վիրաւոր հերոսի ֆայլով,
տատանող ու լուռ,
փողոցէն բերած ցուրտը կրծելով :

Զըխօսեցաւ :

Բըռունցֆէն
կը շողար շիթն արցունքին
գոր ֆիչ առաջ սեղմած էր
աչքերուն դէմ
ու հոգւոյն :

Մինչ գսպւած ու ներքին
կըրակն յանկարծ խոյացաւ սեղմ՝ լըռութեամբ
բիբերուն
ու երբ կ'իջներ կոկորդէն՝
գալարուեցաւ շունի մը պէս ինքն իր վըրայ...
ու կեցաւ :

— Ընկե՛ր, ըսի, կը տեսնեմ
տխրութեան թաթը ննշող
կերպարանքիդ վըրայ մութ...
Գիտեմ, հագար վիշտերու մեծ փոթորկէն
հալածական կը դողաս...

Պէտք է տանի՛լ, պէտք է տա՛լ...

Կարծեց խնդալ : (Մարդկային չէր դէմքը սա
որ ծամածուռ ուրուագրծեց գիծ մը լայն) :

Բայց ես տեսայ, — հընար չէր
աղաղակել զայրոյթէն...

Ու հոգիին դիրքէն խոր
ծիծաղեցաւ ու լըռեց :

.

Գործարաններ սուլեցին ահա գանկին մէջ անոր.
հանրակառֆերը յանկարծ

տարածութիւնը շերտ շերտ

նետեցին իր ոտքերուն...

Առաւօտեան հետ մեծցաւ
բարձրացաւ թիւը մարդոց
որոնց խոշոր թաթերուն
մէջ կը ծըլէր փողոցը խոր.

Մինչ դռներու առջեւ փակ
ցուցադրեց իր լայն ուսերն
ու դանդաղ
վերադարձաւ մայքերուն :

Վերադարձին՝ հընար չէր
նայիլ մարդոց աչքերուն
կամ բարեւել ահա քեզ...

Բայց ես տեսայ, ես դիտեցի աչքերէն
մահացընոր դաշտ մը նոր
ուր բանական անօթութիւնը լայնցա՛ւ
ու դղըրդա՛ց...
դղըրդա՛ց :

ՀԻԹԻԹԵԱՆ ԱՌԻԻԾ

(Գիլիկիոյ աւերակներուն մէջ)

Քեզ յարուցինք փռչներէն դարերու,
ապառաժէ զանգրւած,
ու կը նետենք իմաստութիւնդ ապառաժ
աշխարհներուն նորաբաց:

Աւերակներն ահա այսօր կը բացուին :
Իրենց մըքին ընդերքէն
նակատագրին արդ անյեղի մէկ խաղով
կ'ողջունեմ դարձդ ե՛ւ նորէն :

Կըրանիքէ քաքերդ ափիս մէջ ըզգա՛ն
վայրկեան մը քող սա ներքին
եղբայրութիւնն ու բարախումն հարագաւ
որ միացուց մեր ուղին :

Դարերն իրենց մութ, անյեղի մեկնումով
կը նետեն կա՛նչ մը անգոր —
հազարամեայ մեր գոյութեան դէմ արդէն
կը խոնարհին ա՛յ այսօր ... :

Նախնիքներու հաւատաւոր հեւքն է ան՝
երակներուն մէջ մարմնոյդ,
անոնց անմար ու խստաբիւր կամքն է դեռ
կը վարէ երբն օրերուդ :

Ու ե՛ս միայն, ռնաւորուած բաշերէդ
կըզգամ շունչը վարպետին
որ քեզ կոփեց, նըւիրեց սիրտն իր հըզօր
որ դիմանա՛ս տակաւին :

ԻՆՔՆԱԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Երկնակարկառ սա շենքերու մօտէն անցնող, գլխահակ
ըստուե՛ր մըն ես,
մո՛ւք ու տըխուր — եւ
գաղափարներու, մըտահոգութեանց
խառնիճաղանճով բեռնաւոր ... :

Ի՛նչ փոյթ՝ որ ուրերորդ յարկէն հոգիիդ
մտփեր յուսահատ
նետուեցա՛ն
ջախջախուելո՛ւ համար ընդմիջտ
գետնին վըրայ ու ֆաբերուն ...

Ի՛նչ փոյթ՝ որ մեծ ու տեսական բաներուն նըման
որ պիտի փըլին անպայմանօրէն,
ժամանակին ու տարածութեան մէջ
կը տարուբերիս :

Ժամերը կը կարկաչեն ուրա՛խ
ու հեռաւոր երաժշտութիւնը տիեզերքի
կեանքի ու հեշտութեան ըստինքներու քարմութեամբ
կը բացուի՛, կը բացուի՛ ...

Տըխուր ես ու անխօս

Հոգիիդ վըրայ ծանրացող ապառաժին տակ :

Եւ հոսանքներ խաչաձեւ, երազներուդ մէջ կը գահավիժին,
անկերպարան ու տարօրինակ ...

Ու ո՛վ գիտէ ո՛ր հեռաւոր տեղերէն
ծանօք ձայներ կը դողա՛ն
հոգիիդ մէջ,
ու ֆաղցրութեա՛մբ, դանդաղօրէն
սիրելի մը կը քաղեն ...

Մինչ օրը կը տարածամի —
հիւլէները ոսկեզանակ կը լոգնան
մթնոլորտին մէջ,
ու հողերը կը սլայթին վաղուան զարթօնով ...

Գաղափարներու եւ մըտահոգութեանց
խառնիճաղանճով բեռնաւոր
ֆալե՛լ —
դէպի ո՞ր լոյսերը ...

— Ա՛հ, գոնէ՛ դէպի հերոսական
երաժշտութի՛ւնը ... :

U. S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE

1

ՐԵՐՈՒ վագֆին հետ ահա, ես՝
Տարբերովն իմ մօտիկ ու հեռու՝
Մասնակից ու կրքող մը որպէս,
Բեռնաւոր, խո՛ւլ գընացֆն օրերու :

Կը կըրբեմ ջիզերուս մէջ տենդոտ
Անհանդարտ տինամիզմն այսօրուան,
Էութեանս մասերուն ամէն մի
Ըզգացում կը բանայ գիծ մը լայն :
Ու անքեյ հեռագրի ավերով՝
Նոր քայլերգ մը կեանքի ծաւալուն
Կը նետէ հոգւոյս մէջ գալարուող
Շկահիւնն ու տագնապն օրերու :

Թօթափած բոլոր հին անցեալն այս
Հեւացող օրերու եւ ներկան
Կը մեկնիմ ահա ես դէպի նոր,
Անծանօթ ու կանչող բարձրութեանց...:

Նաւահանգիստներ՝ որ եռուզեռի,
Թաւալումներու մէջ կ'աղմըկեն խօլ՝
այսօր կը բանան ֆայլերուս առջեւ —
 . նաւեր հըսկայ, զըրահուած,
 մեքենաներ համահունչ,
որ հոգիիս հետ տրոփող՝ կը դաշնակցին, կը հեւան
ու խենթութեամբ կը նետուին
դէպի բացուող հորիզոններ, աշխարհներ ...

2

Ձայներ հըգօր ու խուլ ձայներ կ'օրօրեն
այս անսահման տարերֆի մէջ հոգիս արդ :

Հովերու խօլ ու ծածանող բաշերէն
կախուիլ այսպէս յամառութեամբ ու մեկնիլ
արկածալից կեանքի մը, հեռաւորի՝ խորհուրդին ...

Խարխիսներէն անջատուած գընացքը խուլ այս նաւուն
Որ ծանրաֆայլ հըսկայի կ'առնէ պատկեր մը խոշոր,
որ ֆարափի բազմութեան հըրաժեշտի որպէս կանչ
կը նետէ ձայնն ընդերկար սիրեցներու շոգեսոյլ ...

Ըստուերներու մէջ աննիւթ՝ մերկ ցոռկին վրայ նաւուն
ըստուերս իմ՝ լուռ, հերարձակ
ու միմակ՝
գիշերային ժամերու խաւարին վրայ մութ հայեացք ...

Անհունին մէջ փոքրիկ անհուն մ'անըրջան,
անհունին մէջ կարծես անհուն մ'եմ հիմա ...

ու պատկերներ տարերային բընութեամբ
կ'առնեն գանկիս մէջ կերպարանք ու շարժումներ
վերիվայր :

Ու յանկարծ՝
ուրախութեան ու տրամութեան մէջ ծընող
կը թաւալին, կը լայննա՛ն բիւր բըջիջներն իմ մարմնոյս :

... Լերկ ու հոսուն դաշտերէն,
ֆաղաֆներէն փոշեպատ
հարիւրաւոր մըղոններ թաւայեցան ինծի հետ,
սուրիական դաշտերէն, ֆաղաֆներէն հընօրեայ
արեւն ինձ հետ բարձրացաւ
ու խարուկեց օրը սա
ու այգն ինծի շընորհեց եղբայրական ձեռքը իր
ու նակատէս համբուրեց ...:

3

Օ՛... ի՛նչ երազ ...
Գեղեցկութեանց անմատոյց, ժրպիտներու դէմ հազար
Առատութեամբ կը բանամ ահա թելերն հոգիիս,
եւ աչքերըս կը յորդին
առաւօտեան մէջ դիտուած երիտասարդ աղջընակի մ'աչքերուն :

Ու ահա՛,
արիւնըս խօլ է կարծես՝
մըկաններուս մէջ մեծցող խրոովութեանց զարթնումէն,
խոյանքի մը թափէն նոր ...

Որովհետեւ՝ կապանքներէն մարդկային,
արգելափակ պատերէն ազատելու համար զիս,
հերոսական ու պայծառ ուժերս ամբողջ նետեցի :
Արիւնըս նո՛ր է հիմա,
ու տարերֆին վրայ ճնշող ըստուերներէն ձերբազատ՝
ես ապաստան չեմ նանչնար ...:

Այսօր, այսօր պիտի գայ
արձագանգող մեծութիւնը փոքորկի
արկածալից ու կրֆերով բեռնաւոր ...:

Բայց դեռ խաղաղ, պայծառ ժամեր ...:

Լուսեղէն գիծ մը ներմակ, փրփրացող ջուրերու
ուրախութեան մը պէս նոր ծովուն վըրայ կը բացուի,
կը հետեւի մեր հանդարտ ու վեհափառ արշաւին ...

Օ՛, այս ժամերը քաղցր են —
հազարախաղ գոյներու, սրընգահար ձայներու
տօնական երթը անվերջ ...

Սակայն յանկարծ ...
սադայէլեան իր ծիծաղին վըրայ մութ-
հըրէշն հիմա կը ծառանա՛յ հոգիէս :

Ծո՛ւր կրկին, հազարամեայ մոռնչիւն,
պայթուցիկ թռչն, արոյրէ ձա՛յն
տիեզերքի նի՛չն արթուն ...

... Ու բազմաթիւ հսկաներ, ծանրութիւններ լիաբեռ
կը տըրտփեն, կը լեւան, գանկերու մէջ արբեցած ...

Ահա աչքերս արծուաբիր
լրենց հունէն բաժանուող սկաւառակ կրկնակի՝
մըղոններէն անդին դեռ
կը հարցընեն կորած կէտեր, աշխարհներ ...:

Ինձ կը թրւի՝ պիտի հիմա բարձրանան
բազմութիւններ հոգիէս,
ու կուտակուին լեռնանըման աւազներ ...

Եւ, կոհակներ յեղակարծ կը խեղդեն տենդն այս յիմար:

Բիրերու մէջ յամեցող
բիրերուս մէջ՝ կիւն մը (Մա՛յր ...)
կամըրջընկէց իր աղերսանքն հեռաւոր,
որ կը հասնի տարածութեան մը մէջէն, Օ՛, ուժգնօրէն եղերական,
փաթթընելու հոգիիս ...

Եւ ըսպիտակ հազար թելեր սուրացող
մըրըկահաւ հոգիիս կը հեղուն կանչն աղերսող:

Արիւնքս բո՛րբ է,
ժամանակի ու տարածութեան մէջ վառող ջահ
ու մըշտահունչ հըրապայքար ...

Բայց նոր յոյգեր, նոր նըկարներ, ըզգայնութեանց նոր դաշտեր
գինովութեամբ պիտի ինծի պարգեւէին ձեւն իրենց...
Մինչ կը մընայ սիրտըս դեռ անապարհին վըրայ սա,
դէգ ու յամառ, ինչպէս խոյ՝ որ գոհելու կը բերեն :

Ու բազմաթիւ հսկաներն, ու նաւերը ծանրաբեռ
վերադարձան, մեկնեցան... :

Քարափներու վըրայ նոր, փաղափներու մէջ հազար
նորէն, նորէն պիտի ես
փնտրուեմ մեծ խաղաղութիւնն այգերուն,
նորէ՛ն, նորէն — օրերու արեւագօծ միջօրէն
կանաչալոյս քուփերու անդրադարձումը, փա՛ղցր
խաղաղութիւնն իրիկուան ...

Նորէն, նորէն պիտի ես ըստուերիս հետ գրկուած
ու որպէս քէ շա՛տ ուրախ՝ յառաջանամ մերկութեամբ
փողոցներէն լուսայորդ
ու հրմուսնիւս արտասուեմ ...:

Քարափներու վըրայ նոր, փաղափներու մէջ հազար
նոր աչքերէ պիտի հայցեմ յիշատակի փըշուրներ, ,
ու յամեցող դաշտերու երգը փումայթ,
պարզ ժըպիտներ, ու քիչ մը սէր, ձեռքի հըպում,
ուրախութիւն մը գընուած,
ուրախութիւն մը գընուած ...

Խե՛ղն կին... , խե՛ղն կին ...

Թափահարող քեւերուդ կըզգամ սարսուռը հիմա ...

ու կը մնայ սիրտըս դեռ անվերադարձ՝ անապարհիդ վըրայ փու
ու կ'արիւնի սիրտըս դեռ ...

Եւ բիբերով ցաւագին՝

— իրենց հունէն բաժանուող ըսկաւառակ կրկնակի — ,

մըղուններէն անդին դեռ

կը հարցընեմ կորած կէտեր, աշխարհներ ... :

Գինովութեամբ կը դիտեմ, —

շուրջըս քըրքիջ ու ժըխոր ու ամբոխներ հողմավար ...

... եւ տիեզերք մը ամբողջ

խեղճկորոյս ինչպէս գանկ՝ ա՛լ անջատուած իր մարմնէն

կը քաւալի, կը լայննա՛յ ...

... Տիեզերքն հիմա՝ կորսւած

հըսկայական փայլերով ... :

1935

ՀՐԱԺԵՇՏ ԱՐԵԻՄՏԵԱՆ ԳԱՂԱՔԻ ՄԸ

Օրհասական Բաբելոն
Եւ խուլ, եւ խո՛ւլ գառագեղ
սա բազմութեանց ...
Քրքիջդ ահա սաղայելեան
դաշո՛յն է բունաւոր, սրտերու վրայ ննշող
մո՛ւք,
Ժա՛նգ՝ օրերու խռովքին մէջ յորձանուտ...

Ո՞ւր է սիրտդ ... ո՞ւր ...

Կայարաններուդ ցուրտ մշուշին մէջ
կազային ու շոգեշարժ ջղայնութիւնդ է
ծակող՝ ուղեղներու հիւսքերը բոլոր ... :

Հեռաւորի յոյսը հիմա հոգւոյս մէջ՝
— նոր հորիզոն լայնածիր — ,
արծուաթելի կը տարածէ քափ մը նոր ...

Ես կը մեկնիմ
սրտակեղեֆ ձայներէդ ...
Երակներուդ ալստագին ու ջրդածիգ պրկումէն
ձերբագատե՛լ մարմինն այս
ձերբագատել միտքը սա, ուղե՛ղն անփուն բաբալտող ...
Հաստատակամ, աններող՝ պիտի ջնջեմ դէմքդ քու
յիշողութեանըս մէջէն,
արուեստական լոյսերուդ պիտի մարեմ կտուցներն
որ չըհեղուն ո՛չ մէկ բառ,
ո՛չ մէկ պատկեր դիմակէդ :
— Պիտի փակեմ դէմքդ քու
գիշերներու հեղեղատին մըթութեան :

Հրաւերներու ձայնն ահա՛ արդէն ...
տարածութիւններ ընդարձակ, անհաս
տարածութիւններ ըսպասող կամֆիս ...

Վայրաշարժին անթարթ աչքերն այս անգամ
պիտի գամուին մըղոններու սրտին մէջ ...
պիտի հնչէ դղըրդի՛ւնը կառքերու
ու սարսէ ցունց հեռաւորի լըռութիւնն ...

Ես
կը մեկնիմ
շոգեշարժ
շոգեպինդ,
հոգիիս մէջ
երկաթէ —
ջերմ ու խինդ ...

Պիտի կանգնիմ
անցեալի խաւարին
ու գալիքի անջըրպետին
դէմ բացուող
իմ կամֆիս տարածութեանց վըրայ նոր ...
յիշատակիդ հայելիներն՝ անվարան
ջախջախելով անիւներու կիրքին տակ,

Հրամայելով
երբը մեր քաւալուն
կրկնապատկե՛լ — կրկնապատկե՛լ,
նետուի՛լ կամֆով խելայեղ
վաղուան անշեղ յաղթութեան վրայ նոր,
ու վաղուան նո՛ր, արեւատարր աշխարհին ... :

ՀԱՆԳՐՈՒԱՆ

Բիշ ինչ պար...
 ալ՝ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Բիշ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...

Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...

Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...

Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...

Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...

Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...
 Կարգաւորէն ալ ինչպար...

1m

1
3

907

31835

Բիւզանդ. Թօփալեան
Imp. Arax - 46, Rue Richer, Paris.